

Lokalbehovsplan 2024

Planering för perioden 2024 - 2022, med utblick till 2040

Underlag till Lokalförsörjningsplan 2024

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	4
Utgångspunkter - nuläge.....	5
Befintliga verksamheter och kapaciteter.....	5
Förutsättningar – uppdrag och styrning.....	5
Förväntad framtida utveckling.....	6
Bostads- och befolkningsprognos.....	6
Omvärldsanalys.....	6
Effekter på lokalbehov / framtida behov.....	8
Samverkansmöjligheter.....	9
Konsekvenser om förslagna investeringar inte prioriteras.....	9
Slutsats per ämnesområde.....	9
Sammanvägd behovsbedömning och förslag till Lokalbehovsplan.....	10

Dokumenttyp	Beslutad av	Gäller f.om.	Gäller t.om.
Ersätter	Gäller för	Ansvarig funktion	Reviderad

Sammanfattning

Baserat på såväl prognostiserad befolkningsökning, förändringar i omvärlden som påverkar verksamheten och förväntad utveckling av arbetssätt och organisation av kommunens verksamheter, har förvaltningen identifierat behov av att se över nuvarande lokalkapacitet då behovet av förvaltningens tjänster ökar.

En ny socialtjänstlag förväntas träda i kraft under 2025 vilket kommer att ställa krav på förvaltningen att ha ett ökat fokus på förebyggande arbete med tidiga insatser. I praktiken kan det exempelvis handla om att erbjuda nya former av öppna verksamheter och uppsökande verksamheter vilket kommer att kräva ökade resurser i form av personal. Regeringen har aviserat statsbidrag till kommunerna för att stärka socialtjänstens arbete med den nya lagstiftningen.

Under 2024 har Enköpings kommun avsatt 4 miljoner kronor för en satsning på brottsförebyggande och uppsökande socialt arbete. Även detta kommer att kräva personalresurser.

Förvaltningens nuvarande lokalkapacitet är inte tillräcklig för fler personalresurser utan det finns behov av att antingen öka lokalkapaciteten eller hitta alternativa sätt att nyttja befintlig lokalkapacitet.

Dokumenttyp	Beslutad av	Gäller f.om.	Gäller t.om.
Ersätter	Gäller för	Ansvarig funktion	Reviderad

Inledning

Enligt kommunens "Policy för lokalförsörjning" (KS2017/743) ska det lokalstrategiska arbetet eftersträva hög lokaleffektivitet och god ekonomisk hushållning av de gemensamma resurserna. Detta görs genom att arbeta för ändamålsenliga lokaler till lägsta kostnad över tid, där kostnad och nytta är i balans. Eftersom lokalkostnaderna är en stor andel av verksamheternas ekonomi och kommunens totala investeringsbehov är omfattande, är det viktigt att hålla nere kostnaderna så långt det är möjligt och endast inkludera nödvändiga lokalätgärder. Ämnesförvaltningarna tar fram lokalbehovsplaner för sina respektive verksamhetsområden, vilka utgör underlag till kommunens lokalförsörjningsplan som i sin tur utgör ett prioriteringsstöd till den årliga budget- och planeringsprocessen.

Grunden för lokalbehovsplanen är kommunens utveckling baserat på bostadsplaner och befolkningsprognos (2022), liksom befintligt lokalbestånds skick och hur verksamheterna nyttjar dessa lokalresurser, samt de förändringar i omvärlden som ger nya krav och regelverk på verksamheterna, förnyade arbetssätt och ansvarsområden, mm, som tillsammans utvecklar verksamheterna och därmed deras lokalbehov. Lokalbehovsplanen syftar till att tydliggöra hur respektive förvaltnings verksamhetslokaler behöver vidareutvecklas för att möta det förändrade behovet.

Dokumenttyp

Beslutad av

Gäller f.om.

Gäller t.om.

Ersätter

Gäller för

Ansvarig funktion

Reviderad

Utgångspunkter - nuläge

Befintliga verksamheter och kapaciteter

Befintlig lokalkapacitet:

- Socialkontor Källgatan 6. Kontorslokal för klientbesök och ärendehandläggning, ca 2000 kvm.
- 2 st. missbruksboenden med totalt 15 platser, ca 1000 kvm.
- Familjens hus, öppenvård, ca 400 kvm.
- Blomstra, föräldrastöd, ca 150 kvm.
- Joar Socia, arbetsmarknad, ca 1500 kvm
- Familjerådgivning, ca 80 kvm

Därutöver samverkan med vård- och omsorgsförvaltningen om samsjuklighetsboende, behovet redovisas i vård- och omsorgsförvaltningens lokalbehovsplan.

Belastningen på kontorslokalerna på Källgatan är idag relativt hög. Personalstyrkan har ökat under de senaste åren och förväntas öka ytterligare framöver med anledning av ny socialtjänstlag och politiska satsningar i kommunen. Lokalerna upplevs idag som trånga och det saknas tillräckligt med mötesrum och rum där man kan jobba enskilt. Dessutom har ett flertal medarbetare signalerat allergiska besvär i lokalerna och ett arbete pågår för att utreda om dessa besvär är relaterade till lokalerna.

Belastningen på lokalerna i Familjens hus är hög. Även här har personalstyrkan ökat under de senaste åren och förväntas öka ytterligare framöver med anledning av ny socialtjänstlag och politiska satsningar i kommunen. Det finns inget utrymme att växa i befintliga lokaler.

I dagsläget är platserna i förvaltningens missbruksboenden fullbelagda med viss kö till platserna.

Joar Socia har möjlighet att ta emot fler klienter i befintlig verksamhet. Även familjerådgivningen har möjlighet att ta emot fler besökare än idag.

Merparten av lokalerna har externa hyresvärdar, endast familjerådgivningen använder kommunala lokaler.

Förutsättningar – uppdrag och styrning

Socialnämnden ansvarar för att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänst enligt:

Dokumenttyp	Beslutad av	Gäller f.om.	Gäller t.om.
Ersätter	Gäller för	Ansvarig funktion	Reviderad

- socialtjänstlagen (2001:453), SoL med kompletterande lagar rörande individ- och familjeomsorg, med undantag av budget- och skuldrådgivning
- lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU
- lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, LVM
- begravningslagen (1990:1144)
- alkohollagen (2010:1622), AL
- lagen (2009:739) om handel med vissa receptfria läkemedel
- tobakslagen (1993:581) socialnämnden ansvarar för registrering av anmälningspliktiga tobaksförsäljare och tillsyn av försäljningsställen enligt tobakslagen. På de serveringsställen där socialnämnden utövar tillsyn enligt alkohollagen, ansvarar socialnämnden även för tillsyn av rökfria miljöer enligt tobakslagen. Av Miljö- och byggnadsnämndens reglemente framgår övriga tillsynsområden.

Socialnämnden ansvarar för de uppgifter som enligt lag eller författning åligger socialnämnd och som inte någon annan nämnd har fått i uppdrag att ansvara för. Detta gäller till exempel socialnämnds uppgifter enligt:

- föräldrabalken (1949:381), FB
- äktenskapsbalken (1987:230), ÄktB
- lag (2016:1013) om personnamn
- ärvdabalken (1958:637), ÄB
- lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, LuL
- brottsbalken (1962:700), BrB
- körkortslagen (1998:488).

Socialnämnden har följande ansvarsområden:

- samordningsansvar när det gäller psykiskt och socialt omhändertagande vid stora katastrofer och olyckor,
- kommunens drogförebyggande arbete, kommunens yttranden enligt hemvärnsförordningen och kommunens yttranden om tillstånd till spel på värdeautomater enligt lotterilagen.

Dokumenttyp	Beslutad av	Gäller f.om.	Gäller t.om.
Ersätter	Gäller för	Ansvarig funktion	Reviderad

Förväntad framtida utveckling

Bostads- och befolkningsprognos

Kommunens översiktsplan (ÖP) är vägledande för all fysisk planering inklusive planering för verksamhetslokaler och bostäder. Det pågår ett arbete med ny översiktsplanering till 2040. Den prognos som finns om bostadsbyggande under nästkommande tio år baseras på uppgifter från byggintressenter i kommunen. Den faktiska utvecklingen är beroende av konjunktur och andra makroekonomiska faktorer. Osäkerheten i dessa bedömningar betraktas för närvarande som mycket stor.

Befolkningsprognos utgår från antaganden om antal födda, antal döda samt antal in- och utflyttare till kommunen. År 2021 hade Enköpings kommun 47 489 invånare. Enligt befolkningsprognos 2022 kommer Enköpings kommun ha över 54 000 tusen invånare år 2032 och cirka 63 000 år 2040.

Missbruksboende: Baserat på att befolkningsökningen i åldern 19 år och uppåt ökar med 29% fram till 2040, är behovet att öka antalet platser med 5 boendeplatser, dvs 1 lokal med boende för 5 personer. Detta om antalet platser ska öka proportionellt med befolkningsökningen, andra faktorer obeaktat. Det går i dagsläget inte att uppskatta när i tid en sådan lokal behöver finnas på plats utan detta behöver utredas. Samtidigt behöver alternativ mellan att utöka något av de båda befintliga boendena eller att bygga/hyra in en ny lokal utredas.

Familjens hus och Blomstra: Baserat på att befolkning i åldersspannet 0 - 21 år ökar med 27% fram till 2040 är behovet att större lokaler eller kompletterande lokalyta kommer att behövas. Om behoven kopplas direkt till befolkningsökningen och lokalerna nyttjas på samma sätt som idag skulle lokalytan behöva utökas från dagens 550 kvm till ca 700 kvm. Redan idag är situationen sådan att verksamheten inte kan växa mer än marginellt i befintliga lokaler. Satsningen på brottsförebyggande och uppsökande verksamhet kommer att påverka lokalbehovet men det går idag inte att säga på vilket sätt. Dessutom kommer det finnas behov av att utreda vilket behov som kommer att uppstå kopplat till ny socialtjänstlag.

Joar Socia, arbetsmarknad: Den verksamhet som bedrivs i dessa lokaler är inte lagstadgad och därför bedöms verksamheten kunna växa i befintliga lokaler med den prognostiserade befolkningsökningen. Verksamheten måste inte utökas för att motsvara ett ökat behov kopplat till en växande befolkning.

Familjerådgivning: Denna verksamhet bedöms kunna växa i befintliga lokaler, med prognostiserad befolkningsökning.

Dokumenttyp	Beslutad av	Gäller f.om.	Gäller t.om.
Ersätter	Gäller för	Ansvarig funktion	Reviderad

Socialkontor, Källgatan: Baserat på att hela befolkningen ökar med 28% fram till 2040 är bedömningen att större eller kompletterande lokalyta kommer att behövas. Då lokalerna redan i dagsläget är fullt utnyttjade behöver en utredning göras för att ta ställning till om befintliga lokaler kan användas mera effektivt genom ändrade arbetssätt och/eller andra anpassningar av lokalerna. Om behoven kopplas direkt till befolkningsökningen och lokalerna nyttjas på samma sätt som idag skulle lokalytan behöva utökas från dagens 2000 kvm till ca 2600 kvm.

Det finns dock stora osäkerheter i de bedömda lokalbehoven då det idag inte går att säga vilken inverkan en ny socialtjänstlag kommer att ha. Även det nya kommunhuset kommer att ha viss inverkan på framtida behov då viss personal kommer att flytta dit.

Omvärldsanalys

Lokalbehoven påverkas av en rad olika faktorer i dagens samhälle, allt från demografiska förändringar, ökad globalisering, teknisk utveckling, klimat-förändringar, till människors ändrade värderingar.

Förvaltningarnas lokalbehov påverkas även av nya arbetssätt, etablering respektive avetablering av privata aktörer, kommunens långsiktiga mål, teknisk status av befintliga fastigheter och hur befintliga lokaler fungerar för kommunens verksamheter.

Det är en hård konkurrens om kompetens mellan de olika arbetsgivare som anställer medarbetare till socialtjänsten. En viktig faktor för de som väljer arbetsgivare är arbetsmiljön. För socialförvaltningen är det avgörande att fortsätta kunna vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en god fysisk arbetsmiljö.

Den nya socialtjänstlagen som förväntas införas under 2025 kommer att påverka socialförvaltningens lokalbehov. Socialtjänsten kommer att behöva ändra fokus till mer förebyggande arbete och tidiga insatser. Det kan handla om att erbjuda nya öppna insatser eller andra lågtröskelverksamheter. Det kan även handla om att bredda socialtjänstens uppsökande verksamhet och att utveckla samverkan med andra huvudmän, såsom skola, polis och civilsamhälle. Arbetet med att ställa om kommer att påbörjas under 2024. För att stimulera omställningen har regeringen avsatt totalt 8 miljarder kronor fram till 2028 för kommuner att arbeta med kompetens- och bemanningssatsningar varav 200 miljoner kronor under 2024.

Dokumenttyp	Beslutad av	Gäller f.om.	Gäller t.om.
Ersätter	Gäller för	Ansvarig funktion	Reviderad

Effekter på lokalbehov / framtida behov

Befolkningsutveckling: Förvaltningens verksamheter behöver växa med 27 - 29% (beroende på relevant åldersgrupp) för att öka proportionellt med befolkningsökningen. Det vill säga för att tillhandahålla samma servicenivå som idag, allt annat oförändrat.

För missbruksboende innebär det behov av att växa med 5 nya platser. När i tid dessa behöver finnas på plats går inte att säga idag. Kostnaden för att köpa externa platser behöver ställas i relation till vad ett boende med 5 platser i egen regi kostar. I dagsläget är de egna boendena fullbelagda med viss kö men väldigt få externa boendeplatser köps in.

Behovet av kontorslokaler för Familjens hus, Blomstra och socialkontoret på Källgatan kopplat till befolkningsökning är ca 750 kvm år 2040. En utredning behöver genomföras för att undersöka om ett effektivare lokalutnyttjande är möjligt för att lösa den trångboddhet som är aktuell redan i dagsläget. Om detta är möjligt så kommer det även påverka lokalbehovet.

Verksamhetsutveckling: Förvaltningen gör bedömningen att ny socialtjänstlag och kommunens satsning på brottsförebyggande och uppsökande verksamhet leder till att lokalbehovet bedöms öka mer än befolkningsökningen indikerar. Då det idag inte går att säga exakt vilken påverkan detta kommer att ha på verksamheten går det inte heller att säga hur mycket lokalbehovet ökar.

Förvaltningen ser behov av att utreda om verksamhetsanpassningar i befintliga lokal för effektivare lokalutnyttjande är möjlig och därmed minskar eller helt tar ut behovet av ytterligare lokalyta.

Samverkansmöjligheter

Förvaltningen är positiv till effektivare lokalutnyttjande genom samnyttjande så långt det är möjligt. Detta är främst möjligt avseende kontorslokaler för medarbetare där klientarbete inte förekommer alternativt tillsammans med verksamheter där samverkan kring klienter redan finns.

Konsekvenser om förslagna investeringar inte prioriteras

Om missbruksboende inte byggs eller inhyrs, kommer platser behöva köpas externt. Detta är erfarenhetsmässigt dyrare per plats men måste relaterat till totalkostnad inkl. personalkostnad för ett boende.

Dokumenttyp	Beslutad av	Gäller f.om.	Gäller t.om.
Ersätter	Gäller för	Ansvarig funktion	Reviderad

Förvaltning: Socialförvaltningen
Ansvarig handläggare: Kenny Jonsson

Diarienummer: SN2023/86
Datum: 2023-10-15

Om ett effektivare utnyttjande av förvaltningens befintliga kontorslokaler inte kan uppnås och att lokalytan inte utökas kan det leda till att en minskad attraktion för socialförvaltningen som arbetsgivare samt svårigheter att verkställa kommande krav och förväntningar på socialtjänsten.

Dokumenttyp	Beslutad av	Gäller f.om.	Gäller t.om.
Ersätter	Gäller för	Ansvarig funktion	Reviderad

Sammanvägd behovsbedömning och förslag till Lokalbehovsplan

Lokalbehovet styrs dels av befolkningsökningen men framförallt är det andra faktorer såsom ny socialtjänstlag och politiska prioriteringar. Den beräknade kapacitetsökningen enligt nedanstående tabell omfattar endast missbruksboende. Övriga behov behöver utredas om de helt eller delvis kan lösas med verksamhetsanpassningar eller genom kapacitetsökning.

Förslag investeringsplan:

ENHET	TOTAL KAPACITET	ERSÄTTNINGS- KAPACITET	KAPACITETS- ÖKNING	PREL VERKS. START	STATUS PROJEKT
UTÖKAD KAPACITET MISSBRUKSBOENDE, 5 PLATSER	5 platser	0	5 platser		Ny, ej påbörjad
SUMMA KAPACITET			5 platser		

Dokumenttyp	Beslutad av	Gäller f.om.	Gäller t.om.
Ersätter	Gäller för	Ansvarig funktion	Reviderad